

УДК: 330.3

СУЧАСНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

В.Ю. Соловйова¹

Постановка проблеми. Нові тенденції у світогосподарській системі, пов'язані з її глобалізацією, поглибленням нерівності між розвинутими країнами і рештою світу, переструктуризацією світової економіки, яка визначатиметься зміцненням нових центрів сили і зміною інститутів світового економічного порядку, зростанням дефіциту енергоресурсів і, відповідно, їхньої вартості, підвищенням ролі інфраструктурних факторів у соціально-економічному розвитку, дедалі більш жорсткими умовами міжнаціональної конкуренції, яка охоплює не тільки товарні ринки, але й ринки капіталів, технологій і робочої сили, формують досить несприятливе середовище з огляду на економічні перспективи України [3].

Аналіз актуальних досліджень. Різні аспекти стану економіки України досліджувались і представлені у працях таких науковців, як Карацева І.Ю., Стреліна О.М., Мохортих Д.О.

Метою статті є дослідження актуальних проблем та окреслення перспективних шляхів розвитку сучасної економіки України.

Виклад основного матеріалу. Провідні вчені України відзначають, що серед позитивних економічних зрушень в українській економіці, важливих з точки зору її ринкових перспектив, слід вважати:

- формування ефективного, конкурентоспроможного недержавного сектора економіки і прошарку приватних підприємств;
- становлення національної фінансово-банківської системи в цілому і регульованого валютного ринку;
- диверсифікацію та лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків, появу нових каналів торговельного та інвестиційного співробітництва.

Однак у цілому серед основних тенденцій соціально-економічного розвитку України превалюють негативні явища і тенденції:

- не відбулася модернізація структури державного управління відповідно до об'єктивних законів розвитку ринкової економіки;
- втрачено високотехнологічні виробництва, лідерство в багатьох напрямках фундаментальних досліджень;
- склалися диспропорції між реальним і фінансовим секторами економіки, а також у середині кожного з них;
- швидкими темпами зростають внутрішній та зовнішній державні борги з сумнівними перспективами не тільки їх погашення, але й обслуговування;
- криза внутрішнього інвестування набула рис системної, разом з тим, зовнішні кредити міжнародних фінансових організацій, вкрай потрібні для економіки перехідного типу, займають мізерну питому вагу у загальних обсягах реальних інвестицій і майже не впливають на активну структурну перебудову національної економіки, стримуючи ініціативу в пошуку альтернативних (насамперед, власних) джерел фінансування суспільних потреб;
- відбулося катастрофічне падіння матеріального добробуту населення;
- небаченого рівня досягла “тінізація” економіки [1].

Вплив сучасних тенденцій соціально-економічного розвитку провідних економік світу на динаміку економічного розвитку України в умовах агресії з боку Росії свідчить про можливість посилення ризику наступних зовнішніх загроз:

- відсутність чинників швидкого зростання в європейському регіоні та слабкий попит з боку ЄС на імпорт українських товарів;
- стримане сприйняття країнами-лідерами ключових для торговельно-економічних

¹ студ. Кіровоградський національний технічний університет

Науковий керівник: Заярнюк О.В., канд. екон. наук, доц. Кіровоградський національний технічний університет

інтересів України регіонів доцільності поступатись інтересами у взаєминах з РФ на користь України;

- намагання урядів розвинених країн світу вирішити проблеми надмірної заборгованості, що обмежуватиме міжнародні потоки інвестицій;
- збереження переважно м'якої грошово-кредитної політики як у розвинутих країнах, так і в державах, що розвиваються, що призведе до зростання ризиків зміни напрямку потоків капіталу (повернення капіталів у розвинені країни з їх частковим виведенням з держав, що розвиваються);
- зростання ролі і впливу економіки Китаю на глобальні потоки товарів та інвестицій.

У контексті подальшого посилення санкційного тиску на економіку РФ, існує загроза того, що керівництво деяких держав ЄС, під впливом політичних та ділових кіл може змінити своє ставлення до можливості подальшого запровадження додаткових санкцій проти Росії [2].

Економічні стратегії національних урядів у подальшому мають акцентуватися на вирішенні, передусім, таких проблем:

- підтримування передових позицій у наукових дослідженнях і технологіях з ряду пріоритетних напрямів шляхом створення потужних об'єднань вітчизняних підприємств однієї галузі, а також розвитку виробничої кооперації з відповідними фірмами Євросоюзу, країн СНД та Азійско-Тихоокеанського регіону;
- спеціалізація з надання інтелектуальних послуг в галузі фундаментальних і прикладних наукових досліджень і професійної освіти [3].

Окреслимо основні перешкоди інтеграції вітчизняної економіки у світовий економічний процес.

По-перше, українська економіка залишається слабо диверсифікованою і, відтак, вразливою до коливань кон'юнктури світових ринків, характеризується низьким рівнем інновацій та ефективності використання ресурсів.

По-друге, однією з сутнісних характеристик вітчизняної економіки є роздвоєність: офіційна заробітна плата і неофіційна, управлінський прибуток і балансовий, ринкова вартість нерухомості і балансова тощо.

З одного боку, Україна визнана країною з ринковою економікою, досягнуто високий рівень її відкритості. Але, з іншого, сформований в Україні національний ринок є недосконалим, не всі ринкові інститути мають адекватний ступінь розвитку, інвестиційний клімат вимагає істотного покращання, підвищуються політичні ризики ведення підприємницької діяльності. Передусім все це є наслідком формування ринкових механізмів на фоні певної односторонності початкової стадії реформ, надмірного акценту на монетарній та бюджетній політиці держави, що мала в основному стабілізаційний характер [3].

Висновки. Для досягнення кращого становища необхідно подолати непропорційний розвиток регіонів, поступово узгоджувати правові та економічні аспекти розвитку за зразком ЄС, зробити законодавство більш прозорим, спрямувати на боротьбу з корупцією не лише слова, а й дії. Необхідно провести реформи, які допоможуть полегшити розвиток бізнесу, спростити та покращити законодавство в сферах, які стосуються бізнесу. Потрібно змінити процедуру отримання ліцензій та кредитів, врегулювати зовнішньоторгові операції та виконання контрактів, зменшити податковий тиск і спростити процедуру сплати податків, та, що дуже важливо, захистити права інвесторів. Економіка України дуже страждає через недостатній приток інвестицій, що гальмує розвиток туризму. [4].

Список літератури:

1. Сучасні проблеми економічного розвитку України. Буковинська бібліотека. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://buklib.net/books/22538/>
2. Аналіз сучасних тенденцій розвитку економік провідних країн світу і ризиків, пов'язаних з російсько-українським конфліктом. Аналітичний центр "Борисфен Інтел". [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bintel.com.ua/uk/article/ekonom-mira/#e3>
3. Проекти ВГО "Успішна Україна", Україна-2015: національна стратегія розвитку. Економіка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/60/273.html>
4. Стан економіки України та шляхи щодо його покращення Карацева Іланда Юрїївна [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://intkonf.org/karatseva-iyu-stan-ekonomiki-ukrayini-ta-shlyahi-schodo-yogo-pokraschennya/>